

Politechnika Świętokrzyska

WYDZIAŁ ELEKTROTECHNIKI, AUTOMATYKI I INFORMATYKI

Załącznik nr 9
do Zarządzenia Rektora Nr 35/19
z dnia 12 czerwca 2019 r.

IV. Opis programu studiów

3. KARTA PRZEDMIOTU

Kod przedmiotu	E-2IZ2-1003-s3
Nazwa przedmiotu	Symulacja komputerowa
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Computer Simulation
Obowiązuje od roku akademickiego	2019/20

USYTUOWANIE MODUŁU W SYSTEMIE STUDIÓW

Kierunek studiów	Informatyka
Poziom kształcenia	II stopień
Profil studiów	Ogólnoakademicki
Forma i tryb prowadzenia studiów	Studia niestacjonarne
Zakres	Systemy Informacyjne, Grafika komputerowa
Jednostka prowadząca przedmiot	Katedra Systemów Informatycznych
Koordynator przedmiotu	Dr inż. Andrzej Kułakowski
Zatwierdził	Dziekan Wydziału Elektrotechniki Automatyki i Informatyki Dr hab. inż. Antoni Różowicz, prof. PŚk

OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA PRZEDMIOTU

Przynależność do grupy/bloku przedmiotów	Przedmiot kształcenia ogólnego
Status przedmiotu	Wybieralny
Język prowadzenia zajęć	Polski
Usytuowanie modułu w planie studiów - semestr	Semestr III
Wymagania wstępne	programowanie
Egzamin (TAK/NIE)	Nie
Liczba punktów ECTS	3

Forma prowadzenia zajęć	wykład	ćwiczenia	laboratorium	projekt	Inne
Liczba godzin w semestrze	18	0	0	18	0

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Kategoria	Symbol efektu	Efekty kształcenia	Odniesienie do efektów kierunkowych
Wiedza	W01	Ma podstawową wiedzę ze znajomości metod symulacji komputerowej.	INF2_W02, INF2_W10
	W02	Ma podstawową wiedzę ze znajomości metod symulacji zdarzeniowej.	INF2_W02, INF2_W10
	W03	Ma podstawową wiedzę ze znajomości metod symulacji ciągłej.	INF2_W02, INF2_W10
Umiejętności	U01	Potrafi wykorzystać nabytą wiedzę do opracowania wymagań dla symulatorów wybranych systemów.	INF2_U08, INF2_U11, INF2_U14,
	U02	Potrafi wykorzystać nabytą wiedzę do projektowania symulatorów wybranych systemów.	INF2_U08, INF2_U11, INF2_U14,
	U03	Potrafi wykorzystać poznane modele i metody do implementacji symulatorów wybranych systemów.	INF2_U08, INF2_U11, INF2_U14,
Kompetencje społeczne	K01	Zna metody symulacji komputerowej i rozumie istotę zawartych w nich mechanizmów.	INF2_K01, INF2_K04

TREŚCI PROGRAMOWE

Forma zajęć*	Treści programowe
wykład	Podstawy symulacji komputerowej. Modele i metody opisu formalnego złożonych procesów, podlegających eksperymentalnemu badaniu. Przestrzeń zdarzeń. Przestrzeń wyników. Funkcje strukturalne. Eksperymenty symulacyjne. Wyniki eksperymentów symulacyjnych i ich analiza.
	Generowanie liczb i procesów losowych. Generatory liczb pseudolosowych. Podstawowe rozkłady zmiennych losowych. Metody generowania liczb pseudolosowych o rozkładzie równomiernym w przedziale [0,1]. Metody generowania liczb pseudolosowych o innych rozkładach. Metoda odwracania dystrybucji. Inne metody. Badanie jakości generatorów liczb pseudolosowych.
	Projektowanie eksperymentów symulacyjnych. Algorytmy upływu czasu. Symulacja ciągła i zdarzeniowa. Sterowania przebiegiem eksperymentu symulacyjnego. Obiekty w językach symulacyjnych. Operacje na obiektach języka symulacyjnego. Kontrola stanu eksperymentu symulacyjnego. Gromadzenie wyników z eksperymentów symulacyjnych. Konstruowanie oprogramowania symulacyjnego w wybranych językach wysokiego poziomu. Wybrane standardy technologiczne w procesie wytwarzania symulatorów komputerowych.
	Badania symulacyjne z wykorzystaniem wybranego języka symulacyjnego. Klasyfikacja metod i języków symulacji komputerowej. Funkcjonalne i obiektowo-zorientowane języki symulacyjne. Podstawy konstrukcji języków symulacyjnych. Budowa modelu symulacyjnego, implementacja i testowanie oprogramowania.
	Przykłady realizacji systemów symulacyjnych z wykorzystaniem wybranego narzędzia.
	Ocena adekwatności modeli symulacyjnych.
	Środowiska obliczeniowe optymalizacji Przegląd i charakterystyka środowisk programowych do rozwiązywania zadań optymalizacji.
	Kolokwium zaliczeniowe.

projekt	Treść projektu Każdy ze studentów opracowuje własny program symulacyjny dotyczący funkcjonowania wybranego przez siebie i opisanego systemu rzeczywistego. Realizowane przez studentów zadania są następujące: Część 1. Opis systemu, którego funkcjonowanie będzie symulowane. Wybrać obiekt rzeczywisty (system), którego funkcjonowanie będzie realizowane przez program symulacyjny, Opisać funkcjonowanie wybranego obiektu, w tym obiekty, które będą uwzględnione w funkcjonowaniu systemu oraz ich charakterystyki, W szczególności opisać modele obiektów oraz ich „ruch” w systemie, Zdefiniować zdarzenia, jakie mogą zajść w funkcjonowaniu systemu, które będą uwzględniane w eksperymentach symulacyjnych. Zaplanowanie wizualizacji danych symulacyjnych. Część 2. Przygotowanie środowiska do tworzenia i uruchamiania programów symulacyjnych. Część 3. Opracowanie programu symulacyjnego. Napisać program symulacyjny, który będzie pokazywał funkcjonowanie obiektu rzeczywistego (systemu), Opracować graficzną prezentację wizualizacji funkcjonowania systemu w trakcie trwania eksperymentu symulacyjnego lub po jego zakończeniu, Opracować graficzną prezentację wyników uzyskanych z eksperymentu symulacyjnego.

*) zostawić tylko realizowane formy zajęć

METODY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Symbol efektu	Metody sprawdzania efektów uczenia się		Kolokwium	Projekt	Sprawozdanie	Inne
	Egzamin ustny	Egzamin pisemny				
W01			X	X		
W02			X	X		
W03			X	X		
U01				X	X	
U02				X	X	
U03				X	X	
K01			X	X	X	

FORMA I WARUNKI ZALICZENIA

Forma zajęć*	Forma zaliczenia	Warunki zaliczenia
wykład	zaliczenie z oceną	<i>Uzyskanie zaliczenia z projektu i co najmniej 50% punktów z kolokwium</i>
projekt	zaliczenie z oceną	<i>Wykonanie i zaliczenie kilkuelementowego, indywidualnego zadania projektowego</i>

*) zostawić tylko realizowane formy zajęć

NAKŁAD PRACY STUDENTA

Bilans punktów ECTS							
Lp.	Rodzaj aktywności	Obciążenie studenta					Ue d n o s t k a
1.	Udział w zajęciach zgodnie z planem studiów	W	C	L	P	S	h
		18			18		
2.	Inne (konsultacje, egzamin)*	2			2		h
3.	Razem przy bezpośrednim udziale nauczyciela akademickiego	40					H
4.	Liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje przy bezpośrednim udziale nauczyciela akademickiego	1,6					ECTS
5.	Liczba godzin samodzielnej pracy studenta	35					H
6.	Liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje w ramach samodzielnej pracy	1,4					ECTS
7.	Nakład pracy związany z zajęciami o charakterze praktycznym	35					H
8.	Liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje w ramach zajęć o charakterze praktycznym	1,4					ECTS
9.	Sumaryczne godzinowe obciążenie pracą studenta	75					H
10.	Punkty ECTS za moduł <i>1 punkt ECTS=25 godzin obciążenia studenta</i>	3					ECTS

* wszelkie formy weryfikacji efektów, w tym egzaminy oraz nie więcej niż 2 godziny konsultacji dla każdej formy zajęć

LITERATURA

1. Tyszer J. *Symulacja Cyfrowa*, Biblioteka inżynierii oprogramowania, WNT, Warszawa 1990
2. Krupa K. - *Modelowanie symulacja i prognozowanie Systemy ciągłe*. WNT, Warszawa 2008
3. Kołodziński E. - *Symulacyjne metody badania systemów*. PWN, Warszawa 2002
4. Zaleski J. - *Modele stochastyczne i symulacja komputerowa*. PWN, Warszawa 2004
5. wazniak.mimuw.edu.pl
6. Aktualne strony internetowe.

Uwaga: wykaz literatury winien uwzględniać aktualne i dostępne publikacje